

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
ĮVAIROVĖ IR ĮTRAUKTIS: IŠŠŪKIAI IR SPRENDIMAI	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: lekt. dr. Karolina Bubnytė-Širmenė Kitas (-i):	Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas, Viešosios teisės katedra, Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222, Vilnius, 405 kab., tel. (8 5) 2366175, el. paštas: vtkatedra@tf.vu.lt

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Mišri (auditorinė ir nuotolinė)	3 (rudens) semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: dalykai „Teisė: vertybės, principai, sistema“ ir „Žmogus šiuolaikinėje visuomenėje: teisinis apsaugos mechanizmas“, gebėjimas skaityti anglų kalba bent B2 lygiu	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	32	101

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos

Dalyko tikslas yra:

- suteikti sisteminių žinių apie pagrindinių pažeidžiamų grupių ir mažumų teisių užtikrinimo teisinio reguliavimo pagrindus ir su jų užtikrinimu susijusius probleminius aspektus; aspektus – tiek Lietuvos, tiek tarptautinės teisės požiūriu;
- ugdyti studentų gebėjimą savarankiškai atpažinti, analizuoti ir vertinti galimus atitinkamų asmenų grupių teisių pažeidimus realiaje gyvenime;
- ugdyti atsakingus ir sąmoningus valstybės piliečius, suvokiančius atitinkamų asmenų grupių įtraukties poreikį, siekiant žmogaus teisių užtikrinimo.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Supras atitinkamų asmenų grupių teisinės apsaugos susiformavimą ir šiuolaikines tendencijas bei jų turinį konkrečiose situacijose, jį vertindami nacionalinės ir tarptautinės teisės kontekste	Paskaitos (probleminis dėstymas), Seminarai (darbas grupėse, reikalingų įgūdžių lavinimo pratimai, situacijų analizė), Savarankiškas darbas (literatūros studijos ir analizė).	Aktyvumas seminaruose. Egzaminas raštu (testas) ir tarpinis atsiskaitymas žodžiu (situacijos analizė).
Žinos pagrindines su įvairove ir įtrauktimi susijusias teises sąvokas, gebės jas paaiškinti, siedami su aktuali Lietuvos ir tarptautinio teisinio reguliavimo turiniu bei poveikiu atitinkamų asmenų teisiniui statusui		Egzaminas raštu (testas) ir tarpinis atsiskaitymas žodžiu (situacijos analizė).
Gebės atpažinti atitinkamų asmenų grupių apsaugos problematiką keliančias praktines situacijas, jas analizuoti ir kritiškai įvertinti asmens teisinės apsaugos ir vertybiniu požiūriu		Aktyvumas seminaruose. Tarpinis atsiskaitymas žodžiu (situacijos analizė).
Suvoks atitinkamų asmenų grupių įtraukties poreikį kaip objektyvios tikrovės padiktuotą būtinybę, siekdamas žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo		
Gebės sklandžiai, argumentuotai ir logiškai reikšti savo nuomonę bei pristatyti poziciją, raštu ir žodžiu, komunikuoti profesinėje bei viešojoje erdvėje pagarbos	Seminarai (darbas grupėse, reikalingų įgūdžių lavinimo pratimai, situacijų analizė),	Aktyvumas seminaruose. Egzaminas raštu (testas) ir tarpinis atsiskaitymas

įvairovei ir pažeidžiamų asmenų įtraukties poreikio klausimais, pasiremdami aktualiaisiais teisės aktais	Savarankiškas darbas (literatūros studijos ir analizė).	žodžių (situacijos analizė).
--	---	------------------------------

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas: pagrindinės sąvokos ir istorinis pagarbos įvairovei formavimosi kontekstas.	2						2	9	Literatūros įsisavinimas ir analizė.
2. Moterų žmogaus teisių apibrėžtis ir probleminiai aspektai: lyčių lygybė, reprodukcinė sveikata, smurtas prieš moteris, prekyba žmonėmis ir kt.	2		2				4	12	Literatūros įsisavinimas ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas.
3. Vaiko žmogaus teisių apibrėžtis ir probleminiai aspektai: teisė į pagarbą, subjektiškumas, apsauga nuo smurto ir kt.	2		2				4	12	Literatūros įsisavinimas ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas.
4. LGBTI+ asmenų teisių apsauga – pagrindinės sąvokos ir probleminiai aspektai: valstybės toleruojama homofobija, teisė į lytinės tapatybės pripažinimą, tos pačios lyties asmenų šeimų teisinė apsauga ir kt.	2		2				4	12	Literatūros įsisavinimas ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas.
5. Žmonės su negalia – socialiniai ir teisiniai konstruktai bei probleminiai aspektai: medikalizacija, institucionalizacija, teisinis neveiknumas ir kt.	2		2				4	12	Literatūros įsisavinimas ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas.
6. Rasės, tautybės ir religijos aspektai – rasizmas, ksenofobija, tautinės ir religinės mažumos: stereotipai, asmenvardžių rašybos, dvigubos pilietybės klausimai, netradicinių religinių bendruomenių pripažinimas.	2		2				4	12	Literatūros įsisavinimas ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas.
7. Pabėgėliai, prieglobsčio prašytojai, neteisėti migrantai ir užsieniečiai – kategorijų atribojimas, teisinė apsauga ir probleminiai aspektai: negražinimo principas, išstūmimas, išsiuntimas, migrantų instrumentalizavimas, ir kt.	2		2				4	12	Literatūros įsisavinimas ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas.
8. Įvairovės apsauga ir jos ribos – teisių konkurencija, piktnaudžiavimas jomis ir teisių užtikrinimas krizių akivaizdoje. Įvairovės teisinės ir teisminės gynybos mechanizmai ir jų (ne)efektyvumas.	2		4				6	20	Literatūros įsisavinimas ir analizė. Praktinių atvejų sprendimas.
Iš viso	16		16				32	101	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Aktyvus dalyvavimas seminaruose	20	Semestro metu	Aktyvus dalyvavimas seminaruose: Iki 2 balo prie galutinio egzaminu vertinimo už aktyvų ir rezultatyvų dalyvavimą diskusijose, problemų formulavimą ir jų sprendimų siūlymą (paiešką), turiningų kritinių pastabų teikimą, prisidėjimą prie kitų diskusijos dalyvių pasisakymų. Vertinant atsižvelgiama ir į tai, ar buvo pasiruošta kiekvienam seminarui, ar buvo studijuojama nurodyta (ir papildoma) medžiaga, ar seminarų dalyvis buvo pats (o ne vien tik dėstytoji kviečiant) iniciatyvus.

			Studentui leidžiama laikyti egzaminą dalyvavus ne mažiau kaip 70 proc. seminarų (seminarus vedantis dėstytojas gali studentus įpareigoti atsiskaityti už su pateisinama priežastimi praleistus seminarus jo nurodyta forma).
Tarpinis atsiskaitymas žodžiu	20	Semestro metu	Vertinama balais nuo 1 iki 10. Balų suma dauginama iš 0,2. Tarpinio atsiskaitymo metu atliekama situacijos analizė, vykdoma diskusija. Vertinant atsižvelgiama į iki tarpinio atsiskaitymo paskaitų ir seminarų metu išdėstytos ar nurodytos teorinės medžiagos taikymą praktikoje, situacijos analizės nuoseklumą, gebėjimą argumentuoti, daryti pagrįstus apibendrinimus. Tarpinis atsiskaitymas pridedamas prie galutinio egzamino balo tik tuo atveju, jei yra įvertintas teigiamai (5 balais ir daugiau). Priešingu atveju prie galutinio egzamino balo pridedama 0 balų (tačiau egzaminą leidžiama laikyti).
Egzaminas raštu	60	Egzaminų laikymo laikotarpiu	Testą sudaro 40 klausimų: uždaro (atrankos) tipo klausimai; pusiau atviro tipo klausimai, atsakant į kuriuos įrašomi trūkstanti teiginiai, sąvokos; veiklos tipo klausimai, atsakant į kuriuos pateikiamas laisvo stiliaus atsakymas. Kiekvieno klausimo vertė 0,25 balo. Maksimalus įvertinimas – 10 balų. Gautas balas padauginamas iš 0,6 ir pridedamas prie balų, gautų už aktyvų dalyvavimą seminaruose ir tarpinį atsiskaitymą žodžiu. Vertinant atsakymus atsižvelgiama į tai, kaip studentas išmano teorinius ir praktinius studijų dalyko temų aspektus.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Isokaitė, I., Žalimas, D.	2014	Lietuva Europos Taryboje: dvidešimt narystės metų		Vilnius
Macioce, F.	2022	The Politics of Vulnerable Groups: Implications for Philosophy, Law, and Political Theory		https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-3-031-07547-6
Davy, U.; Flüchter, A.	2022	<u>Imagining Unequals, Imagining Equals : Concepts of Equality in History and Law</u>		https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode ISBN: 9783839458877 ISBN: 3839458870 ISBN: 9783837658873 ISBN: 3837658872 EISBN: 9783839458877 EISBN: 3839458870 DOI: 10.1515/9783839458877 OCLC: 1312168932
Žvinklienė, A., Kublickienė, L., Šėporaitytė- Vismantė, D., Janušauskienė, D	2018	Patikėję demokratija: gyventojų nuostatos ir socialinė patirtis lygių galimybių užtikrinimo srityje. Mokslo studija		Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras. https://vb.lcss.lt/object/elaba:33539349/index.html
Autorių kolektyvas/ Edited by Limantė, A. and Pūraitė- Andrikiienė, D.	2022	Legal Protection of Vulnerable Groups in Lithuania, Latvia, Estonia and Poland. Trends and Perspectives		Cham: Springer Cham
Papildoma literatūra				
Deborah T. Meem, Michelle A. Gibson, Jonathan F. Alexander	2010	Finding out : an introduction to LGBT studies		Los Angeles : Sage.

Kačerginaitė, K.; Biekša, L.	2021	Neapykantos kurstymo kvalifikavimas tarptautinėje ir nacionalinėje praktikoje. <i>Jurisprudencija</i>	28(2)	https://ojs.mruni.eu/ojs/jurisprudence/article/view/7018
Janušauskienė, D.	2018	„Šito chaoso mums nereikia“: Lietuvos gyventojų požiūris į pabėgėlius. <i>Filosofija, Sociologija</i>	29 (4)	https://etalpykla.lituanistika.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2018~156886995879/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content
Degutis, A.	2006	Atskirtis, įtrauktis ir ksenofilijos baigtis. <i>Atėnė</i>	1	https://on.lt/ksenofilia
Limantė, A.	2019	Stiprėjantis tos pačios lyties asmenų šeiminių santykių teisinis pripažinimas Europoje. <i>Teisės problemos</i>	97, 1	https://teise.org/wp-content/uploads/2019/07/Limante_2019_1.pdf
Birmontienė, T.	2006	Moteryų teisių raida Lietuvoje: konstitucinis pripažinimas, politinio lygiateisiškumo siekis. <i>Jurisprudencija</i>	12 (90)	https://ojs.mruni.eu/ojs/jurisprudence/article/view/2783
Uscila, R.	2020	Smurtas artimoje aplinkoje: negalių turinčių nukentėjusiųjų situacijos įvertinimas. <i>Pedagogika</i>	t. 138, nr. 2	https://www.vdu.lt/cris/entities/publication/05fda16e-9ade-4977-866f-260652a7924e/details
Michailovič, I.; Justickaja, S.; Vaičiūnienė, R.; Kalpokas, V.; Visockas, E.	2019	Veiksmingo policijos ir kitų suinteresuotų institucijų bendradarbiavimo link: smurto artimoje aplinkoje atpažinimo, pagalbos ir prevencijos modelis		https://teise.org/wp-content/uploads/2019/09/POSIB.pdf
Stripeikienė, J.	2017	Vaiko teisė į pagarbą. <i>Jurisprudencija</i>	t. 24 Nr. 2	https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/download/16806/15919/27912 https://ojs.mruni.eu/ojs/jurisprudence/article/view/4705
Michailovič, I.	2018	Įkyrus persekiojimas ir jo aukos. <i>Informacijos mokslai</i>	t. 82	https://www.zurnalai.vu.lt/IM/article/view/12288/10853
Jasinskaitė, B.; Ubavičiūtė, M.	2021	Vaiko atvaizdo naudojimas reklamai socialiniuose tinkluose	Teisės mokslo pavasaris 2021	https://www.zurnalai.vu.lt/open-series/article/view/24921/24198
Limantė, A.	2019	1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų 12 straipsnio taikymas Lietuvos teismų praktikoje. <i>Teisė</i>	t. 110	https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/12518
Katuoka S., et al.	2013	Tautinių mažumų apsauga: tarptautinės teisės aspektai. Mokslo studija		https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/16888/9789955195498.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Ališauskienė, M.; Schröder, I. W.	2014	Nematomų sienų apsuptyje: religinių mažumų socialinės atskirties raiška šiuolaikinėje Lietuvoje. <i>Kultūra ir visuomenė : socialinių tyrimų žurnalas</i>	nr. 5(3)	https://portalcris.vdu.lt/server/api/core/bitstreams/9611c9b2-8051-4208-93bb-95558ce12a05/content
Genienė, R.	2020	Decovidacija = deinstitucionalizacija. Savarankiškas gyvenimas ir įtrauktis į bendruomenę. <i>Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika</i>	t. 21	https://www.zurnalai.vu.lt/STEP/article/view/17723/18808
Ruškus, J.	2014	Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija keičia pasaulį,	13(1)	https://www.vdu.lt/cris/entities/publication/132bf716-3f6d-484c-a148-78e729084b2d/details

		<i>Socialinis darbas. Patirtis ir metodai</i>		
Isokaitė, I.	2015	Ekonominio nuosmukio poveikis neapykantos veikų tendencijoms. <i>Teisė</i>	t. 94	https://www.zurnalai.vu.lt/teise/article/view/7357/5355